

Fővárosi Ítéltábla

mint másodfokú bíróság

2.Mf.31.162/2023/8.

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a dr. Magyarovics Gyula László ügyvéd (jogi képviselő címe) által képviselt **felperes** (felperes címe) felperesnek – az Abermann Ügyvédi Iroda (jogi képviselő címe¹, ügyintéző: dr. Abermann Szilvia ügyvéd) által képviselt **alperes** (alperes címe) alperes ellen versenytilalmi megállapodással kapcsolatos per tárgyában indult perében a Fővárosi Törvényszék 7.M.70.322/2021/78. számú ítélete ellen az alperes 82. sorszám alatti fellebbezése és a felperes által a másodfokú eljárásban 3. sorszám alatt benyújtott csatlakozó fellebbezése folytán meghozta az alábbi

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja és a keresetet elutasítja. Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 1.297.700 (egymillió-kétszázkilencvenhétezer-hétszáz) forint elsőfokú és 218.750 (kétszáztizennyolcezer-hétszázötven) forint másodfokú perköltséget, külön felhívásra a Fővárosi Törvényszék Gazdasági Hivatalának 28.373 (huszonnyolcezer-háromszázhetvenhárom) forint tanúdíjat, valamint az esedékesség napjáig az állam részére a Nemzeti Adó- és Vámhivatal illetékbevételi számlájára 72.000 (hetvenkétezer) forint le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket. Az illetékfizetési kötelezettség e határozat jogerőre emelkedését követő 60. napon válik esedékessé. Megállapítja továbbá, hogy az elsőfokú eljárással felmerült 27.000 (huszonhétezer) forint illeték viselésére a felperes köteles, a 8.000 (nyolcezer) forint csatlakozó fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság döntése és az alapjául szolgáló tényállás

[1] A Fővárosi Törvényszék a 2023. július 7-én meghozott 7.M.70.322/2021/78. számú ítéletével kötelezte az alperest 900.000 forint kötbér és kamata, valamint 600.000 forint + áfa ügyvédi költség, 180.400 forint útiköltség és 71.080 forint egyéb költség megfizetésére a felperes javára. Megállapította, hogy a feljegyzett illeték és a tanúdij az állam terhén marad.

[2] Az általa megállapított tényállás szerint a felperes 2018. március 29-én kötött az alperessel határozatlan időre CNC forgácsoló munkakörre munkaszerződést és azzal egyidejűleg versenytilalmi megállapodást. A munkaszerződés 7. pontjában az alperes bruttó alapbére 180.500 forintban került meghatározásra.

[3] A versenytilalmi megállapodás 2. pontjában a felek rögzítették, hogy: „A munkavállaló vállalja, hogy a munkaszerződés bármilyen okból történő megszűnését követően a megszűnés napjától kezdődő egy éves időtartamig nem létesít munkaviszonyt, vagy bármely más munkavégzésre irányuló jogviszonyt (pl.: képviselet, megbízás, tanácsadás, stb.) a munkáltatónak a németországi munkavégzés helyén működő mindenkori, valamennyi szerződött partnereinél, valamint a Kft.-nél (Kft. címe) továbbá a Kft1-nél (Kft1 címe), valamint azok jogutódainál és kapcsolt vállalkozásainál a munkáltatónak a németországi munkavégzés helyén működő szerződött partnere jelen megállapodás aláírásának időpontjában az alábbi vállalkozás: cég neve, cím, D-város neve”.

[4] A versenytilalmi megállapodás 3.1 pontja szerint: „Amennyiben a munkavállaló a 2. pontban foglalt kötelezettségének eleget tesz és azt a munkaviszony megszűnését követő egy éves időtartam lejártá után 30 napon, mint jogvesztő határidőn belül a munkáltatónak írásban, hitelt érdemlően bizonyítja, akkor 300.000 forint [...] ellenértékre tarthat igényt, amelyet a munkáltató 15 napon belül megfizet.”

[5] A versenytilalmi megállapodás 3.2 pontjában a felek rögzítették, hogy „a 3.1 pontban meghatározott ellenérték megállapításakor kölcsönösen tekintettel voltak arra, hogy a jelen megállapodás milyen mértékben akadályozhatja a munkavállalót újabb munkavégzésre irányuló jogviszony létesítésében. A felek közösen megállapítják, hogy a 3.1. pontban meghatározott ellenértéket figyelemmel arra is, hogy az kizárólag a munkáltató 2. pont szerinti meghatározott németországi szerződéses partnerei és két magyarországi vállalkozás vonatkozásában tartalmaz korlátozást, így jelentős akadályt a munkavállaló számára az elhelyezkedésben nem jelent, megfelelő ellenértéknek tekintik.”

[6] A megállapodás 4. pontja értelmében: „Amennyiben a munkavállaló a 2. pontban foglalt kötelezettségét megszegi, köteles a munkáltatónak a 3.1 pontban meghatározott ellenérték háromszorosával megegyező összegű kötbért a munkáltatónak 15 napon belül megfizetni.”

[7] A munkaszerződés alapján – helyesen – a munkaviszony kezdő időpontja 2018. április 1-je volt, április 2-át (húsvét hétfőt) követően április 3-tól 6-ig összesen négy nap szabadságot adott ki a felperes az alperes részére.

[8] A felek 2018. április 3-án külföldi munkavégzésről szóló megállapodást kötöttek. Ez alapján az alperesnek az április 8-i kiutazást követően április 9-től kellett volna munkát végeznie Németországban. A megállapodás 1. pontja szerint a munkavégzés helye Németország, D-város neve, cím W. GmbH, a felperes munkaköre CNC gépkezelő, CNC esztergályos (FEOR 7323). A megállapodás 4.1. pontja szerint a külföldi munkavégzés időtartama alatt az alperest bruttó 12 euró/óra járandóság illeti meg, amit a felperes németországi telephelye visel, melyből 180.500 forint/hó alapbérként kerül kifizetésre, a különbözetet pedig euróban fizeti meg a munkaadó. A munkaköri leírás szerint a munkakör célja a felperes CW GmbH-nál lévő termelési egységénél forgácsológépekkel anyagok és egyéb félkész termékek megmunkálása, kapcsolattartó a felperes közvetlen felettese tanúl csoportvezető.

[9] A felperesnél és a megjelölt két vállalkozásnál többször dolgoztak ugyanazok a munkavállalók, a Kft.-nél dolgozott felperesi tag, aki a munkaviszonya megszűnését követően alapította meg a felperesi gazdasági társaságot.

[10] A felperes főtevékenysége fémszerkezet gyártása, melléktevékenységei között szerepel a fémmegmunkálás, egyéb fémfeldolgozási termék gyártása, egyéb épületgépészeti szerelés, fémfelület-kezelés. A felperes egyik tagja és munkavállalója felperesi tag.

[11] A Kft. cégjegyzékben rögzített tevékenységi köre szerint főtevékenysége fémmegmunkálás, hidegen hajlított acélidom-gyártás, egyéb ipari eszköz javítás, szerszámgyártás, fémfeldolgozási termék javítás, a perbeli időszakban vezető tisztségviselője és tulajdonosa tanú3. A Kft1 főtevékenységi köre munkaerőkölcsönzés, fémmegmunkálás és munkaerőközvetítés, vezető tisztségviselője, tulajdonosa tanú3.

[12] A munkaszerződés értelmében az alperesnek a felperes németországi partnerénél német város1 településen kellett volna munkát végeznie 2018. április – helyesen – 9-től forgácsoló gépkezelő munkakörben. A felperes április 8-án éjszaka érkezett meg Németországba és ekkor találkozott tanúl csoportvezetővel, aki megmutatta számára a szállást. A felperes másnap kora reggel rossz hírt kapott gyermekével kapcsolatosan, ezért a csoportvezetőt tájékoztatta, hogy sürgős családi okok miatt azonnal haza kell utaznia, a munkát nem is vette fel. Minderről telefonon értesítette felperesi tagot is, aki megértéséről biztosította, de a felek között a továbbiakban kommunikáció nem történt. Az alperes nem kereste a felperest, munkára nem jelentkezett, így a felperes azonnali hatályú felmondással 2018. április 13-ával megszüntette az alperes munkaviszonyát.

[13] Az alperes 2018. május 3-án aláírt munkaszerződéssel elhelyezkedett a Kft1-nél CNC fémforgácsoló munkakörben Németországban, városban történő munkavégzéssel. A munkaviszony bejelentésére már ezt megelőzően, 2018. április 22-én sor került.

[14] A felperesnek 2020 tavaszán jutott tudomására, hogy az alperes még a tilalmazott időszakon belül a versenytildalmi megállapodásban megjelölt gazdasági társaságnál helyezkedett el, ezért 2020. május 4-én felszólította az alperest 900.000 forint kötbér és kamatai megfizetésére. Az alperes a követelés jogalapját és összepszerúségét is vitatta, így a felperes fizetési meghagyásos eljárást indított, amely az alperes ellentmondása folytán perré alakult.

[15] Az elsőfokú bíróság a kereseti kérelmet megalapozottnak találta a munka törvénykönyvről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) 27. § (1)-(2) bekezdése, 28. § (1), (7) bekezdése, 29. § (1) és (3) bekezdése, 228. § (1)-(2) és (6) bekezdése, valamint a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:186.-189. §-ai, 6:92. § (1) és (2) bekezdése, továbbá a munkaviszonyhoz kapcsolódó egyes megállapodások: a versenytildalmi megállapodásra és a tanulmányi szerződésre vonatkozó munkajogi szabályok értelmezéséről szóló 1/2019. (V. 20.) KMK vélemény (a továbbiakban: KMK vélemény) alapján.

[16] Elsődlegesen arra mutatott rá, hogy a KMK vélemény ugyan a perbeli versenytildalmi megállapodás megkötését követően keletkezett, azonban az Mt. 228. §-ának értelmezéséről szóló, amely a jelen perben is irányadó, így a KMK véleményben foglaltakat figyelembe vette.

[17] A KMK vélemény 5. pontjára utalással azt hangsúlyozta, hogy versenytildalmi megállapodás a felek valamely lényeges kérdésben való megállapodásának hiányában nem jön létre. A perbeli esetben a megállapodásból egyértelműen megállapítható volt, hogy az tartalmazza az ellenértéket és a kikötött korlátozást, konkrétan megjelölve azt a két céget, amelyet a felperes a versenytársának tekintett, így az a felperes jogos gazdasági érdekeinek védelmére alkalmas volt, így azt létező szerződésnek tekintette. Arra figyelemmel, hogy az Mt. 31. §-a nem teszi lehetővé a jogalap nélküli gazdálkodás Ptk. szerinti rendelkezéseinek alkalmazását, megállapította, hogy a versenytildalmi megállapodással összefüggésben erre igény nem volt alapítható.

[18] A feltűnő értékaránytalanság körében arra utalt, hogy az a megtámadhatóság körében felmerülő érvénytelenségi ok. Az alperes a versenytildalmi megállapodást nem vitatottan az Mt. 28. § (7) bekezdése szerinti határidőben nem támadta meg, így ezen anyagi jogi kifogását a perben sem vizsgálhatta.

[19] A versenytildalmi megállapodás semmissége körében előadottak kapcsán rögzítette, hogy az Mt. 228. §-ában nem írja elő sem azt, hogy a munkáltató az ellenértéket mikor köteles megfizetni a munkaviszony megszüntetéséhez képest, sem azt, hogy a munkáltatónak az elhelyezkedési korlátozást miként kell meghatároznia. Ezeket a kérdéseket a KMK vélemény, illetve a bírói gyakorlat alakította ki, amelyek nem tekinthetők jogszabálynak, ezért a perbeli versenytildalmi megállapodás nem ütközött jogszabályba és munkaviszonyra vonatkozó szabályokba sem.

[20] A versenytildalmi megállapodás jóerkölcsbe ütközöségének vizsgálata során figyelembe vette a bírói gyakorlatot (EBH2005.1234., EBH2012.P.17., BH2001.339.) és a bizonyítási eljárás eredményét. Ez alapján azt állapította meg, hogy a munkaszerződést a versenytildalmi megállapodással együtt írták alá a felek, az alperes kifogást annak tartalmával szemben nem jelzett. A jognyilatkozat értelmezésekor a felek szerződészkötési akarata volt az irányadó, az alperes utóbb sem a versenytildalmi megállapodást, sem az azonnali hatályú felmondást nem támadta. Az alperesnek a megállapodással elérni kívánt céllal nyilvánvalóan tisztában kellett lennie, a szerződés tárgya az általánosn elfogadott erkölcsi normákat, szokásokat nem sértette, ezért a megállapodás semmisségét jóerkölcsbe ütközés címén megállapítani nem tudta.

[21] Értékelte azt is, hogy az alperes személyes meghallgatásakor előadta, hogy tisztában volt azzal, hogy a munkaviszony létesítésekor versenytildalmi megállapodást is aláírt, amit ugyan a felperes kezdeményezett, de azt a vállalt munka reményében elfogadta és az okirat egy példányát átvette. Az alperes azt is megerősítette, hogy a felperes minden munkavállalójával kötött ilyen megállapodást, hogy az általa feltételezett munkaerőcsábítást megakadályozza. Hangsúlyozta, hogy színlelt szerződés esetén kétoldalú akarathibának kell fennállnia (Debreceni Ítéltábla ügyszám2.). A felperes egyértelműen kijelentette, hogy szándéka a versenytildalmi megállapodás megkötésére irányult, ezért fel sem merülhetett, hogy a szerződő felek valódi akaratukkal nem egyező jognyilatkozatokat tegyenek azért, hogy más szerződést leplezzenek .

[22] A versenytildalmi megállapodás ellenértékének nem megfelelő volta körében az alperes hivatkozása ellenére alaphérként kizárólag a munkaszerződésben szereplő 180.500 forintot vette figyelembe, mivel a 12 euro/óra munkabért munkába állás esetén az alperes részére a felperes szerződött partnere fizette volna. Álláspontja szerint ugyanakkor a 180.500 forint munkabér a versenytildalmi megállapodásban megjelölt 300.000 forint összegű ellenérték egyharmadát nyilvánvalóan elérte. A versenytildalmi megállapodás 3.1. pontjában rögzített kikötést arra figyelemmel, hogy az ellenértéket a munkaviszony megszűnését követő egy éves időtartam lejártá utáni 30 napon belül vállalta a felperes megfizetni, ugyancsak nem találta érvénytelennek.

[23] Rámutatott, hogy az Mt. 228. § (2) bekezdése nem írja elő az ellenérték megfizetésének esedékességét, ezért az említett kikötés munkaviszonyra vonatkozó szabályba és jogszabályba sem ütközhetett. A KMK vélemény és a bírói gyakorlat alapján azt is figyelembe vette, hogy a kikötött korlátozás milyen mértékben érinti a munkavállaló

jövedelemszerző tevékenységét. Az egyösszegben fizetni vállalt 300.000 forint havi 25.000 forint juttatást jelentett volna, azonban az ellenérték minimális összegére vonatkozó törvényi előírásnak a megállapodás szerinti összeg megfelelt, még ha nem is szokványos úgy meghatározni az ellenérték kifizetésének időpontját, hogy az utólag válik esedékessé. Mivel a korlátozás két cégre vonatkozott, az nem jelentett aránytalan, vagy túlzott mértékű korlátozást az alperes munkavállaláshoz fűződő jogát érintően. Ezért a versenytilalmi megállapodás célját, annak egészét figyelembe véve önmagában az utólagos kifizetésre vonatkozó kikötést a bírói gyakorlat alapján sem értékelte olyanként, amely részleges érvénytelenséget vont volna maga után.

[24] Az alperes érvelését abban a körben sem találta megalapozottnak, hogy a felperes azért nem tarthat igényt a kötbérre, mivel nem fizette meg számára az egy év leteltével a 300.000 forintos ellenértéket. A KMK vélemény 2. pontja rögzíti, hogy amennyiben a munkavállaló megkezdte a megállapodásban vállalt kötelezettségeinek teljesítését, vagyis nem helyezkedik el a tilalommal érintett körbe tartozó cégnél, a munkáltató köteles részére teljesíteni, ha egyébként a munkavállaló nincs abban a helyzetben, hogy a gazdasági érdekét sértse, vagy veszélyeztesse. Jelen esetben az alperes meg sem kezdte a megállapodásban vállalt kötelezettség teljesítését, mivel a munkaviszonya megszüntetését követő kilenc napon belül a Kft1 bejelentette társadalombiztosítási szervnél, ezért előnyök szerzése végett saját felróható magatartására az alperes nem hivatkozhatott.

[25] Arra figyelemmel, hogy a kikötött ellenérték az alperes alapbéréhez és a korlátozás mértékéhez viszonyítva megfelelő volt, a kötbér mértékét sem találta eltúlzottnak, így annak mérséklésétől eltekintett.

[26] Hangsúlyozta, hogy a perben azt az alperes nem vitatta, hogy nyilvánvalóan megszegte a versenytilalmi megállapodás 2. pontjában foglalt tilalmat. A per érdeme szempontjából annak nem volt jelentősége, hogy a munkaerő elcsábítása a felperes és a megjelölt két cég között valóban megtörtént-e, kizárólag annak, hogy a felperes konkrétan megjelölte a tilalommal érintett két gazdasági társaságot, ahol az elhelyezkedést megtiltotta a munkaviszony megszűnésétől számított egy évig. Ez a kikötés alkalmas volt a munkáltató gazdasági érdekeinek védelmére, nem korlátozta túlzottan és aránytalanul az alperes jövedelemszerző tevékenységét. Bár az alperes családi érdeke nyilvánvalóan vis maior-nak minősülő esemény, de a versenytilalmi megállapodás tartalmának értékelésekor a felek szerződéskötéskori akarata az irányadó. A Kft. és a Kft1 versenytársnak minősült, mivel a cégjegyzékben szereplő adatokat kellett kiindulásként figyelembe venni és mindhárom cég tevékenységi körében szerepel a fémmegmunkálás, az alperes pedig CNC forgácsolóként helyezkedett el.

[27] tanú3 tanúként igazolta, hogy mindkét cég fémmegmunkálással foglalkozik, még ha a Kft1 főtevékenysége a munkaerőkölcsönzés is. Ez a körülmény azonban nem eredményezhette azt, hogy a pusztán a földrajzi távolság (Kft1 német város2 telephelye több száz kilométerre van a német város1-i felperesi telephelytől) és a cég főtevékenysége miatt ne lenne versenytárs a felperes és a Kft1, vagy a megjelölt két cég. Sem a bírói gyakorlat, sem a

jogszabály nem rögzíti azt, hogy a versenytársat miként kell megjelölni a versenytilalmi megállapodásban. Kizárólag azt kell figyelembe venni, akár a tevékenységi kör, akár a földrajzi terület meghatározásakor, hogy az kellően konkrét legyen. A perbeli esetben a felperes egzakt módon megjelölte, hogy mely két céget tekinti versenytársának.

[28] Úgy foglalt állást, hogy az alperes beszámítási kifogása a versenytilalmi megállapodás 3.1. pontjának részleges érvénytelensége megállapításának hiányában nem volt megalapozott, a bíróságnak nem kellett felemelnie a fizetendő ellenértéket.

Az alperes fellebbezése

[29] Az alperes elsődlegesen az elsőfokú ítélet megváltoztatásával a kereset elutasítását, másodlagosan a túlzott mértékű kötbér mérséklését kérte 100.000 forintra és a beszámítási kifogás erejéig a kereset elutasítását. Igényt tartott az első- és másodfokú eljárásban felmerült perköltségére is.

[30] Az alperes mindenekelőtt a perbeli jogviszony rendhagyó jellegét, így azt hangsúlyozta, hogy tényleges munkavégzés és munkabér fizetés a munkaviszonyt érintően nem történt. A munkaviszony kezdete 2018. április 1-je volt, magyarországi munkavégzésre a felperes nem hívta fel, kizárólag arról tájékoztatta, hogy Németországba kell kiutaznia és munkát végeznie 2018. április 9-től. Saját költségén utazott és végeztette el az egészségügyi alkalmassági vizsgálatot is. A családi problémáról, a munkavégzés megkezdésének akadályáról tájékoztatást adott, ahogy arról is, hogy ezt követően milyen okok miatt nem tud német város1-be visszautazni. A felperes ügyvezetőjének férje megértette és tudomásul vette a kialakult helyzetet és arról tájékoztatta, hogy közös megegyezéssel szüntetik meg a munkaviszonyt. Az azonnali hatályú felmondás miatt bírósághoz azonban azért nem fordult, mert laikusként úgy gondolta, hogy ezzel teljes mértékben lezárult a felperessel való jogviszonya, és feltételezte, hogy azt a felperes is így gondolja.

[31] Az elsőfokú bíróság a tényleges munkavégzés hiányának nem tulajdonított jelentőséget, holott védendő ismeretek, megszerzett tudás tényleges munkavégzés hiányában nem lehetséges, így az ezek védelméhez fűződő munkáltatói gazdasági érdekről sem lehet szó. A versenytilalmi megállapodás nyilvánvalóan okafogyottá vált a munkaviszony tényleges munkavégzés nélküli megszűnésével.

[32] A BH 2001. 84. számú döntésre és ezzel együtt a tisztességtelen piaci magatartásról szóló 1996. évi LVII. törvény 4. § (1) és (2) bekezdésére utalással azt hangsúlyozta, hogy a jogalkotó a fennálló munkaviszony során megszerzett üzleti titkot és egyéb ismereteket kívánja védelmezni azzal, hogy lehetőséget ad arra, hogy a munkaviszony keretében az érintett felek versenytilalmi megállapodás kössenek. Mindezekon túl hangsúlyozta, hogy a KMK vélemény is tartalmazza azt az elvárást, hogy a versenytilalmi

megállapodás megkötésének feltétele, hogy ahhoz a munkáltatónak számba vehető, jelentős gazdasági érdeke fűződjön. A felperes a perbeli eljárásban nem bizonyította a tényleges érdeksérelmét, de még kárt sem tudott kimutatni. Az ezzel ellentétes ítéleti elsőfokú megállapítás téves alapokon nyugszik, ahogy az is, hogy a cégjegyzék adataival szemben nem volt szükség bizonyításra. A bírói gyakorlat értelmében a cégjegyzékben feltüntetett azonos tevékenységi körök esetén sem kizárt az, hogy a munkavállaló ne tudja veszélyeztetni a volt munkáltatója jogos gazdasági érdekeit, ezért a munkáltatónak bizonyítania szükséges a tényleges érdeksérelmét, ami a perbeli esetben sikeresen nem történt meg.

[33] A versenytilalmi ellenérték megfizetése kapcsán kiemelte, hogy annak megfizetését nem lehet jövőbeni feltételhez kötni. A perbeli megállapodás 3.1. pontja nem felel meg az Mt. 228. § (2) bekezdésének, mert az ott meghatározott ellenérték nem tudja a célját betölteni, ellenben kiüresíti a jogintézményt. Érvényességi feltétel a megállapodás kapcsán az, hogy a munkavállaló a korlátozás fejében megfelelő ellenértékben részesüljön, e körben utalt a KMK vélemény 2. és 4. pontjában megfogalmazottakra. Mindezek alapján fogalmilag kizárt, hogy a tilalommal érintett időszak elteltét követően váljon esedékessé a versenytilalmi ellenérték.

[34] A KMK vélemény azt is rögzíti, hogy az ellenérték rendeltetése az, hogy a tilalommal érintett időszak alatt az elhelyezkedés korlátozását kompenzálja és részben fedezze a megélhetési költséget (BH2019. 24.). A versenytilalmi megállapodás annak időtartamára hivatott az ellenérték megfizetésével megkönnyíteni a munkavállaló megélhetését, így megfizetésére a munkaviszony megszűnésének időpontjától kezdődően havi részletekben kerülhet sor. Bármely utólagos, a tilalommal érintett időszak leteltét követő teljesítés éppen azt lehetetleníti el, hogy az ellenérték a rendeltetését betöltse, mert nem tud a munkavállaló megélhetési költségeihez hozzájárulni a megállapodás fennállásának időtartama alatt. Értelemszerűen nem lehetséges a megfizetést jövőbeni feltételhez és jogvesztő határidőhöz kötni, a visszerhes szerződés nem maradhat ellenérték nélkül. Mindezekből megállapítható, hogy a felperes köteles lett volna megfizetni a versenytilalmi megállapodás ellenértékét, vagy legalábbis megkezdeni annak részletekben történő teljesítését, ez nem történt meg, így ez alapján a munkavállalót sem terhelheti kötbér fizetési kötelezettség. A bírói gyakorlatból is levezethető az a jogalkotói szándék, mely szerint az ellenérték a tilalommal érintett időszakra vonatkozik, így annak megfizetése nem eshet az időszak leteltét követő időpontra.

[35] Hangsúlyozottan utalt a Kúria Mfv.10.116/2021/4. számú határozata alapján arra, hogy a perbeli versenytilalmi megállapodás olyan kikötést, bizonytalansági elemet tartalmaz, amely oda vezethet, hogy a munkavállaló nem lesz jogosult ellenértékre a tilalmi időszak leteltét követő 30 napos jogvesztő határidő kikötésével. A perbeli szerződés ellenérték nélküli, ténylegesen sem került ellenérték megfizetésére, a felperes részére nem teljesített, ezért a Kúria említett határozata alapján a perbeli szerződés létre sem jött megállapodásnak minősül. Minderre jogot alapítani nem lehet és a kereset elutasításának van helye.

[36] A versenytilalmi ellenérték összegének megfelelőssége kapcsán hangsúlyozta, hogy az az Mt. 228. § (2) bekezdése szerinti mértéknek (az azonos időszakra járó alpbér egyharmada) nem felel meg. A Fővárosi Ítéltábla az Mf.31.063/2020/4. számú határozatában kimondta, hogy a versenytilalmi megállapodás érvényességi kelléke a munkavállalót terhelő korlátozással arányos ellenérték megfizetése. Az ellenérték jogszabályi minimuma abban az esetben is megilleti a munkavállalót, amennyiben a versenytilalmi korlátozás ténylegesen semmilyen hátrányt nem okoz a számára. Az elsőfokú bíróság tévesen jutott arra a következtetésre, hogy a kikötött ellenérték összege megfelelt a jogszabályi követelményeknek. A tilalommal érintett időszakra eső alpbére 2.166.00 forint (180.500×12) volt, ennek egyharmada 722.000 forint. A versenytilalmi megállapodásban kikötött 300.000 forint összegű ellenérték ezt nem éri el. A KMK vélemény szerint ez esetben a részleges érvénytelenség szabályai az irányadóak és az Mt. vonatkozó rendelkezéseit kell alkalmazni az érvénytelen rész helyett, így az ellenérték összegét fel kell emelni a törvényi minimum összegére, azaz 722.000 forintra.

[37] Mindezek okán elsődlegesen a megállapodás érvénytelenségét állította. A másodfokú bíróság eltérő álláspontja esetén az ellenérték megállapításának jogszabályba ütközése okán a versenytilalmi ellenértéket a jogszabályi minimum szerinti összegben, azaz 722.000 forintban kérte figyelembe venni. A Ptk. 6:49. § (1) és (2) bekezdésére utalva állította, hogy a felemelt összeg alapulvételével az azonos jogviszonyból származó követelések beszámításának van helye. Így a részleges érvénytelenség esetén a 900.000 forint összegű kötbér követelés 722.000 forint beszámításáig megszűnik és csupán 178.000 forint kötbér megfizetése terheli. Másodlagosan a beszámítás kapcsán álláspontja szerint 300.000 forint erejéig ugyancsak alapos a beszámítási kifogása arra figyelemmel, hogy a munkáltató egyáltalán nem fizetett ellenértéket. Harmadlagosan pedig a kilenc napos időtartamra, amikor nem helyezkedett el, 17.803 forint összeg beszámítására jogosult.

[38] Állította, hogy a versenytárs meghatározásával kapcsolatosan az elsőfokú bíróság ugyancsak téves álláspontra helyezkedett. A bírói gyakorlat értelmében a tevékenységi kört, a szakterületet kell értékelni. Az új német város2 elhelyezkedés nem ütközött a munkáltató németországi munkavégzési helyén működő Kft.-vel és Kft1-vel kapcsolatos tilalomba, hiszen a földrajzi távolság okán (500 kilométer) nem lehet szó tényleges versenytársakról. A felperes nem tudott volna olyan munkavégzési helyet biztosítani, amelyet lehetőségében állt volna elfogadni, tekintettel arra, hogy a felperes német város1be közvetített ki munkaerőt, ami Magyarországtól rendkívül távoli település és Németországban nem rendelkezett partnerrel az osztrák határhoz közel eső helyszínen, ahol családi okok miatt munkát tudott volna vállalni.

[39] A kötbér mérséklése kapcsán a Ptk. 6:188. §-ára utalva kérte azt, hogy a versenytilalmi megállapodás érvényessége esetén a szerződésben kikötött 900.000 forint eltúlzott összegét 100.000 forintra mérsékelje a másodfokú bíróság. Fenntartotta azt az álláspontját is, hogy a versenytilalmi megállapodás jóerkölcsbe ütközött, ezáltal semmisnek minősül, hiszen a felperes anélkül, hogy bármilyen ellenértéket fizetett volna, egyoldalúan és ingyenes kívánta arra kötelezni, hogy kötbér fizessen egy meg nem valósult munkaviszony alapján. Mindez az általánosan elfogadott erkölcsi normákat szokásokat nyilvánvalóan sérti,

még ha a munkaszerződést a versenytilalmi megállapodással együtt is írták alá, és tartalmával szemben kifogást nem jelzett a munkáltató felé.

[40] Az elsőfokú bíróság eljárási szabálysértését is kifogásolta a felperes utólagos bizonyítási indítványának való helytadás kapcsán, amivel megsértette a Pp. 220. §-ában foglaltakat.

A felperes csatlakozó fellebbezése és fellebbezési ellenkérelme

[41] A felperes a csatlakozó fellebbezésében az elsőfokú ítélet [80] bekezdés negyedik mondata szerinti indokolását kérte megváltoztatni akként, hogy a versenytilalmi megállapodásban kikötött ellenérték valóban nem éri el az Mt. 228. § (2) bekezdése által megkívánt mértéket, de a részleges érvénytelenség szabályainak alkalmazásával a megállapodásban kikötött ellenérték mértékének megfelelosége megállapítható. Ettől függetlenül az alperes beszámításra vonatkozó igénye alaptalan és az ügy érdemére nem volt kihatással az ítélet kifogásolt megállapítása. Ezt meghaladóan az ítélet helybenhagyását kérte helyes indokai alapján és másodfokú perkoltségigényét is bejelentette.

[42] Az elsőfokú eljárásban valamennyi nyilatkozatának és jogi érvelésének fenntartásával a perbeli jogviszony rendhagyó jellegének jelentősége kapcsán hangsúlyozta, hogy a munkaviszony létesítése során elkülönül egymástól a munkaszerződés megkötésének, a munkaviszony kezdetének és a munkába lépésnek az időpontja. A munkaszerződés megkötésének időpontja azért bír jogi relevanciával, mert ezen időponttól kezdődően a szerződést kötő feleket kötelezettségek terhelik, amelyek szigorúan célirányosak. A munkaviszony kezdő időpontjától a feleket megilletik azok a jogok és terhelik azok a kötelezettségek, amelyek a munkaviszonyból származnak. Ezzel a nappal, függetlenül attól, hogy a tényleges munkába állás megtörtént-e, a munkaszerződés valamennyi joghatása feléled. A munkába lépés egy tényleges helyzetet jelent, a felek általi teljesítés megkezdését. A munkaszerződés a munkaviszony kezdő napjaként 2018. április 1-jét jelölte meg, így ez volt a szerződés és az Mt. 48. §-a alapján a munkaviszony időbeli hatályának kezdő időpontja. E naptól a munkaviszonyból származó valamennyi jog és kötelezettség, így a versenytilalmi megállapodásban megjelöltek is feléledtek, anélkül is, hogy a munkavégzés tényleges megkezdődött volna.

[43] A versenytilalmi megállapodást a felek a közöttük fennálló munkaviszonyra tekintettel kötik, és a felek akaratától függően válik a munkaviszonyuk részévé. A perbeli esetben ez megtörtént, a megállapodás a munkaviszony kezdetének napján a munkaviszony részévé vált, hatályosulásának feltétele a munkaviszony létrejötte, nem pedig a munkavégzés tényleges megkezdése volt. A megállapodás lényege az volt, hogy a munkaviszony megszűnését követően kötelezte a volt munkavállalót minden olyan magatartástól való tartózkodástól, amely a volt munkáltató jogos gazdasági érdekét sértheti, vagy veszélyeztetheti. A munkaviszony fennállása alatt a munkavállaló e kötelezettségéhez nem

kell külön megállapodás, az az Mt. 8. § (1) bekezdése alapján a törvény erejénél fogva terheli. Ezért az alperes nem gondolhatott alappal arra, hogy a munkaviszony megszűnésével a versenytilalmi megállapodás is megszűnt, hiszen az éppen a munkaviszony megszűnését követően rótt rá kötelezettséget.

[44] Sem az Mt., sem a KMK vélemény nem szűkíti le a munkáltató jogos gazdasági érdekének fogalmát a munkavállaló munkavégzése során tudomására jutott, illetve az általa elsajátított védendő ismeretre. Az üzleti titkot a munkavállaló megállapodás nélkül is, a törvény erejénél fogva köteles megőrizni. A különbség a titoktartás és a versenytilalom között éppen az, hogy a titoktartási kötelezettség a munkaviszony megszűnése után időbeli és területi korlátozás és ellenérték nélkül is terheli a munkavállalót, míg a versenytilalmi megállapodás maximálisan két évre köthető, az elhelyezkedési tilalom földrajzilag is jól behatárolt, és az erre irányuló szerződés visszterhes. Az üzleti titok megőrzésének kötelezettségét az Mt. 8.§ (4) bekezdése kifejezetten rögzíti, amit megalapoz az üzleti titok védelméről szóló 2018. évi LIV. törvény is. Ebből következően a versenytilalmi megállapodás funkciója éppen az, hogy elsősorban a munkáltató olyan jogos gazdasági érdekeit védje, amelyek nem részesülnek törvényi védelemben.

[45] Az Mt. nem konkretizálja a tilalmazott magatartásokat, de mindenképpen a munkáltató jogos gazdasági érdekét sérti az, ha a munkáltató által felkutatott szakképzett munkaerő a versenytársnál helyezkedik el, hiszen felkutatása, külföldön történő munkavégzés feltételeinek megteremtése jelentős költség. A megállapodásban csak két cég került megjelölésre a tilalom kapcsán, ez nem minősül túl tág körnek és olyannak, amely aránytalanul korlátozza a munkavállaló elhelyezkedési lehetőségét, megélhetését. Az érdeksérelem tényét a megállapodásban megjelölt valamely cégnél történő elhelyezkedés megalapozta, ezt nem kellett bizonyítani, hanem csak azt, hogy a versenytilalmi megállapodás által védeni kívánt gazdasági érdek jogos volt. A cégjegyzék adatai és a tanúvallomások a versenytársi minőséget (azonos tevékenységi kör és a földrajzi elhelyezkedés) igazolta.

[46] A versenytilalmi ellenérték megfizetése körében hangsúlyozta, hogy a jogvesztő határidőre vonatkozó kikötésről az elsőfokú eljárásban már elismerte, hogy az valóban nem felelt meg a jogszabályi előírásoknak. Mindez nem érintette a megállapodás érvényességét. A megállapodás „nem létezéséhez” a KMK vélemény értelmében valamely lényeges kérdésben való megállapodás hiánya szükséges. E körben megalapozatlanul utalt az alperes a Kúria Mfv.10.116/2021/4. számú határozatára, mivel abban az esetben a konkrét megállapodásban összecszerűen az ellenérték nem került meghatározásra. A perbeli esetben a versenytilalmi megállapodásban az ellenérték összecszerűen szerepel, ennek ismeretében kötötték meg a felek a megállapodást, nem tartalmaz olyan bizonytalansági elemet, amely az ellenérték összecszerűségét érinti, és az ellenértékben való megállapodás létrejött az Mt. 14. §-ából is levezethető. Az aggályos kikötés (jogvesztő 30 napos határidő) nem az ellenértékkel és annak összecszerűségével, hanem megfizetésének alperes általi követelhetőségével kapcsolatos. A kötelező tartalmi elemeken felüli elemek esetleges érvénytelensége nem eredményezi a megállapodás nem létezését vagy teljes érvénytelenségét. A részleges érvénytelenség esetén, figyelemmel az Mt. 29. § (3) bekezdésére, az érvénytelen rész helyett a munkaviszonyra vonatkozó szabályt kell alkalmazni.

[47] Az Mt. 228. §-a nem tartalmaz rendelkezést arra nézve sem, hogy az ellenérték munkáltató által megfizetésének mikor és milyen módon kell megtörténnie. Így a megállapodás a teljesítési határidő meghatározása nélkül is érvényesen létrejöhet. Az alperes hivatkozásával ellentétben a KMK vélemény 2. és 4. pontja nem a teljesítési határidőre vonatkozó követelményeket rögzíti. Az, hogy a munkavállaló ténylegesen képes-e versenyt támasztani, irreleváns. A teljesítés „megkezdéséből” nem következik az, hogy az ellenérték megfizetésének már az első napon meg kell kezdődnie, de az sem, hogy mennyi időn belül kell azt megkezdeni, illetve egyösszegben vagy részletekben kell megtörténnie. A Kúria joggyakorlatából kitűnik, hogy éppen nem az a tipikus, hogy az ellenértéket részletekben, rendszeres jelleggel folyósítják (EBH2015. M.7).

[48] Az alperes a megállapodás alapján nem akkor vált jogosulttá az ellenértékre, amikor a kötelezettségének teljesítését megkezdte (azaz a munkaviszony megszűnését követő első napon) hanem akkor, amikor a kötelezettségét már teljesítette, azaz a tilalmazott időszakban nem helyezkedett el a megjelölt cégeknél. Ez akkor is így van, amennyiben az ellenérték megfizetését már a tilalmazott időszak kezdete előtt meg kellene kezdeni. Az alperes kötelezettségsszegő magatartása fogalmilag kizárja, hogy az ellenértékre jogosult legyen. Ha a munkáltató előre kifizette volna az ellenértéket, azt az alperesnek a megállapodás megszegése miatt vissza kellene téríteni, és azon felül a kikötött kötbért megfizetni. Ezzel összhangban utalt a Győri Ítéltábla Mf.30.076/2021/7., a Fővárosi Ítéltábla Mf.31.106/2021/7., a Pécsi Ítéltábla Mf.30.039/2022/5. számú ítéleteire. Mindezekből az következik, hogy nincs olyan jogszabályi előírás, amely az ellenérték megfizetésének kötelezettségét úgy határozza meg, hogy annak esedékessége a munkaviszony megszűnésére tehető.

[49] A felek a kötbért arra az esetre kötötték ki, ha az alperes a kötelezettségét megszegi, az a megállapodás 4. pontjában úgynevezett meghíúsulási kötbér szerepel. Ez a teljesítés elmaradását szankcionálja. Az Mt. 228. § (6) bekezdése alapján alkalmazandó Ptk. 6:187. § (1) bekezdése alapján annak érvényesítése a teljesítés követelését kizárja. Emiatt a munkáltató nem is követelheti az alperestől a teljesítést, azonban a kötbérfizetési kötelezettség teljesítését igen.

[50] Az ítélet helytelenül állapította meg azt, hogy a jelen perbeli esetben a versenytilalmi ellenérték elérte a jogszabályban meghatározott minimum összeget, ez a téves megállapítás azonban az ügy érdemére kihatással nem bír, csak részleges érvénytelenséget eredményez az Mt. 29. § (3) bekezdése alapján. Az alperesnek nem jár a megállapodásban kikötött ellenérték, mivel nem teljesítette az ellenértékre való jogosultság alapjául szolgáló kötelezettségét. Ezért amennyiben 722.000 forintban határozta volna meg a bíróság a versenytilalmi megállapodás ellenértékét, az akkor sem illeti meg az alperest. A beszámítási igény alaposságának a megítélése független a beszámítás útján érvényesíteni kívánt követelés összecszerűségének megítélésétől, ezért az elsőfokú bíróság helyesen jutott arra a megállapításra, hogy az alperes beszámítási igénye nem alapos.

[51] Egyebekben vitatta azt, hogy helye lenne az ellenérték felemelésének, részleges érvénytelenség ebben az esetben azt jelenti, hogy a versenytilalmi megállapodást a célzott joghatás csak részlegesen váltja ki. Ennek figyelembevételével járt el a perbeli esetben, amikor a törvényi minimumot el nem érő ellenérték tekintetében meghatározott kötbérigényt kíván érvényesíteni, nem pedig a törvényi minimumhoz igazodó kötbért ($722.000 \times 3 = 2.166.000$ forint). Felemelésnek egyik fél vonatkozásában sincs helye. Továbbá, ha a részleges érvénytelenség körében az ellenérték felemelésének mégis helye lenne, az alperes akkor sem hivatkozhat beszámítási kifogásra, az Mt. 31. §-a alapján alkalmazandó Ptk. 6:49. §-a a jelen esetben is alkalmazandó. Az alperes nem érvényesíthet beszámítási kifogást, mivel a versenytilalmi megállapodás megszegése miatt ellenértékre nem jogosult, így nincsen lejárt (esedékes) pénzkövetelése a munkáltatóval szemben.

[52] Az alperes a per folyamán többször félreértelmezte a kötbér jogintézményének lényegét. A kötbér nem az ellenértéket „védi”, hanem a szerződéses szolgáltatás teljesítése elmaradásának, azaz annak a magatartásnak a szankciója, amely kizárja az ellenértékre való jogosultságot. A kötbért és az ellenérték megfizetését megalapozó magatartások egymással ellentétes irányúak. A kötbért az alperes szerződésszerű teljesítésére irányuló készségének megszilárdítására ható, szankciós jellegű biztosítékként kötötte ki a versenytilalmi megállapodás megerősítése céljából.

[53] A földrajzi elhelyezkedés kapcsán előadottakra azt hangsúlyozta, hogy a megállapodás 2. pontjában konkrétan megjelölésre került az a két cég, ahol az elhelyezkedés tiltott volt, függetlenül attól, hogy hol működtek. Az alperes álláspontja a versenytársi minőség meghatározásának túlzott mértékű leszűkítését eredményezi. A KMK vélemény a 3. pontjában példálózó felsorolással él a versenytársi minőség kapcsán, de nem tartalmaz arra előírást, hogy a versenytárs konkrét megjelölése tilalmazott lenne. Ezáltal a versenytársi minőség egyértelműsége a perbeli esetben nem kérdőjelezhető meg, ettől eltérő álláspont bizonyítása az alperes terhe lett volna. Az a cég, ahol az alperes később munkát vállalt (Kft1) a Kft. kapcsolt vállalkozása volt, és a Kft. ugyanazon megrendelőnél és ugyanazon telephelyen végzett fémforgácsolási tevékenységet, akinek és ahol a felperes is munkavállalóival dolgoztatott, ezt alátámasztotta tanú3 tanúvallomása. Az kizárólag fikció, hogy nem tudott volna olyan munkavégzési helyet biztosítani, amelyet az alperesnek ne lett volna lehetősége elfogadni, ellenben az alperes ilyen megkereséssel irányába nem lépett fel. Hangsúlyozta, hogy magyarországi telephellyel rendelkezik, ahol fémipari munkákat végez és ahol az alperes elhelyezkedhetett volna. Az alperes átmeneti problémái megoldásában azért nem tudott közreműködni, mert azt az alperes lehetetlenné tette.

[54] A kötbér megfelelőségére vonatkozóan az ítéleti megállapítások helytállóak akkor is, ha részleges érvénytelenség miatt az ellenérték felemelésének lenne helye. Ez esetben a kötbér az ellenértéknek csupán az 1,25-szöröse. Azáltal, hogy az alperes szinte semmit sem teljesített a vállalt kötelezettségéből, mivel pár napon belül azt megszegte, nem alkalmazható az a joggyakorlatban érvényesülő elv sem, hogy a kötbér mérséklésének lehet helye olyan esetben, amikor a vállalt szolgáltatás teljesítése jelentős részben megtörtént

(BDT2017. 3716.). A kötbér az ellenértékhez, a korlátozás tárgyához, mértékéhez, időtartamához és az eset körülményeihez viszonyítva sem eltűlt.

[55] A joggyakorlat által (BH2000. 260.) a megállapodás jóerkölcsbe ütközőségére vonatkoztatott ismertetőjegyek közül egyik sem jellemzi a felek közötti megállapodást. A jóerkölcsbe ütközésnek, mint semmisségi oknak már a megállapodás létrejöttkor fenn kell állnia, az alperes ugyanakkor kizárólag olyan körülményekre hivatkozott, amelyek a megállapodás megkötését követően merültek fel.

[56] Téves az elsőfokú bíróság eljárási jogszabálysértésre vonatkozó alperesi hivatkozás is. Utólagos bizonyítási indítványát a Pp. 220. § (1) bekezdés b) pontjára alapította, az annak alapjául szolgáló körülményeket az engedélyezés iránti kérelmében valószínűsítette.

A másodfokú bíróság döntése és annak jogi indokai

[57] A fellebbezés és a csatlakozó fellebbezés is alapos.

[58] Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, azonban a bizonyítékokból és a jogszabályokból levont következtetéseivel, érdemi döntésével a másodfokú bíróság eltérő jogi álláspontja miatt nem értett egyet.

[59] Az Mt. 228. § (1) bekezdése értelmében a felek megállapodása alapján a munkavállaló legfeljebb a munkaviszony megszűnését követő két évig nem tanúsíthat olyan magatartást, amellyel munkáltatója jogos gazdasági érdekét sértene vagy veszélyeztetné. A (2) bekezdés kimondja, hogy az (1) bekezdés szerinti kötelezettség teljesítéséért a munkáltató megfelelő ellenértéket fizet. Az ellenérték összegének meghatározásánál különösen arra kell tekintettel lenni, hogy a megállapodás milyen mértékben akadályozza a munkavállalót, elsősorban képzettségére és gyakorlatára tekintettel újabb munkavégzésre irányuló jogviszony létesítésében. Az ellenérték a megállapodás tartamára nem lehet kevesebb, mint az azonos időszakra járó alapbér egyharmada.

[60] A felek 2018. március 29-én munkaszerződést kötöttek és e napon a munkaviszonyhoz kapcsolódóan versenytilalmi megállapodást is aláírtak. A megállapodás a felek kötelezettségeit oly módon határozta meg, hogy a munkavállaló a munkaszerződés bármilyen okból történő megszűnését követően a megszűnés napjától kezdődő egyéves időtartam alatt nem létesíthet munkaviszonyt, vagy bármely más, munkavégzésre irányuló jogviszonyt a munkáltatónak a németországi munkavégzési helyén működő mindenkor, valamennyi szerződött partnereivel, valamint két kifejezetten megjelölt cégnél, a Kft.-nél, valamint a Kft1-nél, illetve azok jogutódainál és kapcsolatos vállalkozásainál. A megállapodás

szerint, amennyiben a munkavállaló a 2. pontban foglalt kötelezettségének eleget tesz és azt a munkaviszony megszűnését követő egyéves időtartam lejárta után 30 napon, mint jogvesztő határidőn belül a munkáltatónak írásban, hitelt érdemlően bizonyítja, 300.000 forint ellenértékre tarthat igényt, amelyet a munkáltató 15 napon belül megfizet.

[61] A törvény a munkáltató jogos gazdasági érdekét sértő, vagy veszélyeztető magatartást nem jelöli meg konkrétan, de tipikusan ilyen eset, amikor a munkavállaló versenyhelyzetben lévő céget alapít vagy ilyen cég részére végez munkát. Ilyen esetben a szabályozás célja a munkáltatónál a munkavégzés során megszerzett információ, tudás, ismeret védelme. Ugyanakkor nem kizárt, hogy a munkáltató számára az érdeksérelmet vagy annak valós veszélyét az jelentse, hogy a szerződéses kötelezettsége határidőre történő teljesítését befolyásoló munkaerő rendelkezésére áll-e és a versenytársnál való elhelyezkedést ezen megfontolásból korlátozza. Ezért nem vezet a megállapodás érvénytelenségéhez az a körülmény, hogy az alperes munkát nem végzett a felperesnél, így ott ismeretre, tudásra nem tett szert. A tényleges érdeksérelmenek vagy annak valós veszélyének fennállását jelen esetben nem kellett vizsgálni, mivel a megállapodás érvénytelensége egyéb okból volt megállapítható.

[62] A versenytilalmi megállapodásnak kötelezően tartalmaznia kell a kikötött megállapodást és annak ellenértéke meghatározását. A felek az ellenérték összegét egyértelműen meghatározták, abban megállapodtak, a törvény szerinti kötelező tartalmi elem tehát a szerződés részét képezte, ezért nem létező szerződésről jelen esetben nincsen szó.

[63] Az ellenérték alsó határa az Mt. 228. § (2) bekezdése szerint a versenytilalmi időszakra járó alapbér egyharmad része, amely összeget a perbeli szerződésben meghatározott ellenérték nem érte el, az elsőfokú bíróság ezzel ellentétes megállapítása iratellenes. A felperes havi 180.500 forintos alapbérével számolva ez az összeg a jogszabály kógens rendelkezése alapján 722.000 forintnak felel meg, ahogyan arra a fellebbezés és a csatlakozó fellebbezés is megalapozottan hivatkozott. E tekintetben az Mt. 29. § (3) bekezdése alapján – figyelemmel a KMK vélemény 6. pontjában foglaltakra is – a részleges érvénytelenség kiküszöbölhető lett volna.

[64] Az alperes azonban helytállóan hivatkozott az ellenérték megfizetésével kapcsolatos szerződésbeli kikötés alapján a megállapodás érvénytelenségére. A versenytilalmi megállapodás esetén ugyanis az ellenérték rendeltetése az, hogy a jövedelemszerzés lehetőségének korlátozását a munkáltató pénzfizetéssel ellentételezze, vagyis a megélhetés költségét legalább részben biztosítsa a volt munkavállalója részére arra az időtartamra, amíg az elhelyezkedési korlátozás vagy a tilalom fennáll. Ennek pedig egyértelműen nem felel meg az ellenérték késleltetett kifizetése, csak annak munkaviszony fennállása alatti, a munkaviszony megszűnéskori, vagy a tilalmi időszak alatt történő kifizetése, amelyről a feleknek kell konkrétan megállapodnia. Ebben a körben hivatkozik a másodfokú bíróság a Kúria Mfv.10.141/2022/4. számú döntésére.

[65] A felek arra nézve egybehangzó nyilatkozatot tettek az elsőfokú eljárásban, hogy érvénytelen kikötésnek minősül a versenytilalmi megállapodás 3.1. pontjában megjelölt, az ellenérték kifizetésének ott megszabott feltételekhez kötött teljesítésének meghatározása. Azzal ugyanis, hogy az elhelyezkedési korlátozással érintett időszak eredményes leteltét követően a munkáltató a volt munkavállaló további eljárásához, a tilalom megtartásának hitelt érdemlő bizonyításához köti a szerződésben vállalt kötelezettsége igazolását és erre jogvesztő határidőn belül ad lehetőséget, olyan feltételt határozott meg, amely nem felel meg a versenytilalmi megállapodás rendeltetésének, magában hordozza annak lehetőségét is, hogy a munkavállaló jelentkezésének hiányában a szolgáltatás ellentételezés nélkül marad. Ilyen függő jogi feltétel meghatározása érvényesnek nem tekinthető.

[66] Mindezek alapján a perbeli esetben az a kikötés, amely a munkáltató részéről a versenytilalmi megállapodásban meghatározott szerződéses ellenérték kifizetését 30 napos jogvesztő határidőhöz, bizonyításhoz és a tilalmi időszak eredményes elteltéhez köti, jogszabályba ütközik, semmis, ezáltal érvénytelen. Az Mt. 29. § (3) bekezdése szerinti részleges érvénytelenség szabályai, miszerint ha a megállapodás valamely része érvénytelen, helyette a munkaviszonyra vonatkozó szabályt kell alkalmazni, kivéve, ha a felek az érvénytelen rész nélkül nem állapodtak volna meg, jelen esetben nem volt alkalmazható. Nincs ugyanis a perbeli esetben olyan munkaviszonyra vonatkozó szabály, amit alkalmazni lehetne az érvénytelenség kiküszöbölésére, a versenytilalommal érintett időszakra járó ellenérték kifizetése tekintetében a feleknek kellett volna érvényesen megállapodni, helyettük a bíróság a jogszerű fizetési határidőről nem dönthet. Emiatt a versenytilalmi megállapodás egésze érvénytelen az Mt. 27. § (1) és (3) bekezdése alapján, abból jogok és kötelezettségek nem származhatnak.

[67] Az előbbieket miatt a szerződés jóerkölcsbe ütközése megállapításának egyéb érvénytelenségi ok fennállása folytán nincs helye és az alperesnek a beszámításra és a kötbér mérséklésére vonatkozó érvelését ugyancsak nem vizsgálta a másodfokú bíróság. Megjegyzi ugyanakkor az ítéltábla, hogy a versenytilalmi megállapodás alapján a munkavállalónak a tilalmi időszak teljes ideje alatt tartózkodnia kell a munkáltató jogos gazdasági érdekét sértő magatartástól. Amennyiben a vállalt kötelezettséggel ellentétesen jár el szerződésszegést követ el, a teljes ellenértéket vissza kell fizetni függetlenül attól, hogy a jogsértésre a tilalmi időszak mely részében került sor, annak arányosítására értelemszerűen nincsen lehetőség.

[68] A fentiek alapján a felek versenytilalmi megállapodása érvénytelen volt, ezért a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján megváltoztatta és a keresetet elutasította.

Záró rendelkezések

[69] A másodfokú bíróság döntése alapján az elsőfokú ítélet megváltoztatásával a felperes pervesztes lett, emiatt köteles viselni a pernyertes alperest megillető első- és

másodfokú perköltséget a 83. § (1) bekezdése alapján. Annak mértékéről a Pp. 81. § (1) és (5) bekezdése szerinti felszámítást figyelembe véve a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. § (1) bekezdése alapján határozott, mivel az alperes és jogi képviselője közötti megbízási szerződés szerint kiszámított összeg arányban áll az első- és másodfokú eljárásban egyaránt elvégzett ügyvédi tevékenységgel, figyelemmel a megtartott tárgyalások és beadványok számára. Arra figyelemmel, hogy az alperes perköltség felszámítása az elsőfokú eljárásra nézve részben tartalmaz áfát is, így a másodfokú bíróság arra utal, hogy az elsőfokú marasztalás szerinti összegből 713.500 forint áfa tartalom nélküli, a fennmaradó összeg 460.000 forint + áfa összeget tesz ki.

[70] A pervesztes felperes köteles a Pp. 102. § (1) bekezdése alapján az elsőfokú eljárásban felmerült, állam által előlegezett tanúdíj, valamint a tárgyi költségfeljegyzési jog folytán meg nem fizetett, a fellebbezési eljárásban felmerült fellebbezési eljárási illetéket megfizetni, annak mértéke az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 42. § (1) bekezdés a) pontja és 46. § (1) bekezdése szerint alakult. A felperes a fizetési meghagyásos eljárás perré alakulásával lerőta az Itv. 42. § (2) bekezdése szerinti elsőfokú eljárási illetéket, így a másodfokú bíróság annak viselésére tett megállapítást. A fellebbezési eljárásban a pertárgy értéke a fellebbezéssel vitatott követelés összegében, azaz 900.000 forintban alakult.

[71] Tájékoztatja a másodfokú bíróság a felperest, hogy az illetéket a Nemzeti Adó- és Vámhivatal 1003200001070044-09060018 számú illetékbevételi számlájára kell megfizetni. Közleményként fel kell tüntetni a Fővárosi Ítéltábla megnevezését, a Fővárosi Ítéltábla e határozatának számát, és a fizetésre kötelezett adóazonosító számát. Amennyiben az alperes az illetéket annak esedékességekor nem fizeti meg, az adózás rendjéről szóló törvény rendelkezései szerint késedelmi pótlékot kell fizetnie. Az illetékfizetési kötelezettség esedékességéről az Itv. 78. § (4) bekezdése rendelkezik.

[72] A felperes csatlakozó fellebbezése is eredményre vezetett, annak az Itv. 48. §-a szerint számított illetéke az alperes munkavállalói költségkedvezményre való jogosultsága folytán a Pp. 102. § (6) bekezdése alapján az állam terhén marad.

Budapest, 2023. december 14.

dr. Orosz Andrea s.k.

dr. Szalai Beatrix s.k.

dr. Laczó Adrienn Lilla s.k.

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró

...